

**Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
38,10+ 1,90 (HST) = 40 kan. dolarů
Cena 1,88 + 0,12 (HST) = 2,00 dolary.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

Datum, dokdy jsou noviny předplaceny, je v pravém horním rohu štítku!
ISSN 1186-9283 (Print)
ISSN 1923-1784 (Online)

J Time Committed
Á délaí convenu

Telefon: 416/530-4222
647/728-0654
Praha: 222-261-811
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 17.

(486.)

Vol. 21.

Thursday,

October 27,

2011

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Řeči...

...ano řeči. Slova, která ztratila smysl a význam. Ani za jedno slovo ve hře Neila Simona *Řeči* nelze dát ruku do ohně. Někdo si prostřelí ucho. Co s tím? Zavolat doktora? Ale co když v ten okamžik bude mít slovo váhu. Není problémem pistole, střelná zbraň, ani samotné střelení, ale vážně míněné slovo. Ve hře se říká pravda jen tehdy, když se někdo splete. Pokud je nějaká lež odhalena, je nahrazena jinou lží. Je to přesný opak Solženicynova *žít v pravdě*. Zatímco v *Jednom dnu Ivana Děnísoviče*, hlavní hrdinové nacházejí svoji identitu: Baptista Aljoša objeví radost v malých věcech, Ivanovi se toho během dne tolik povedlo... Aljoša zůstává Aljošou, Ivan Ivanem Děnísovičem, přestože jsou označováni pouze vězeňskými čísly. U Neila Simona hrdinové svoji identitu ztrácejí. V případě potřeby může jeden zaskakovat za druhého, jak vidíme v závěru hry.

Tragédie lhářů spočívá v tom, že sami uvěří svým vlastním lžím. Tragédie nositelů pravdy spočívá v tom, že si neustále kladou otázku, jestli je pravda pravdou. Pravdu provázejí pochyby, váhání. Neustále je zapotřebí pohledu odněkud odjinud, z nějakého bodu ve vesmíru nebo od vedlejšího stolu. Divadlo není od toho, aby stereotypně deklamovalo pravdy. Málokdy se divák ve hře pozná, takže ani nenastavuje zrcadlo, jak tvrdila hlasatelka vždy před promítáním nějakého západního filmu v Československé televizi před listopadem 1989.

ŘEČI: VIKTOR MATEJKOVIČ (LENNY GANZ)

Přestože jsou to jen řeči, přesněji řečeno *lhaní*, je to celkem pravdivě odpozorováno ze skutečného života. Přesto mi ve hře něco vadilo. Nechci pravdivého hrdinu, ale aby se alespoň na malý okamžik v někom ozvala přirozená touha po pravdě. Aby někdo aspoň na malý okamžik zpochybnil *sladký život ve lži*.

Chybí zde něco, co vidím u Josefa Topola nebo Miloše Formana v šedesátých letech. V Simonových *Řečech* se tragédie sebevraždy mění ve frašku. Místo prostřelené hlavy, pouze prostřelený ušní boltec, něco jako propíchnuté ucho, dnes tolik populární piercing. V Toplově *Konci masopustu*, který jsem nedávno viděl v Praze se z nevinné nehody stane tragédie. U Formana v *Láskách jedné plavovlásky*,

hledá Hana Brejchová uprostřed množství komických scén něco hlubšího. Ten malý okamžik, kdy zatrne, kdy se člověk zastaví a řekne si, čemu se já blbec směju, mně nějak chyběl. Ale možná to byla moje chyba, možná tam ten okamžik byl, ale já ho nepostřehl. Zkrátka i policajt se nechá oblafnout a lež akceptuje a jeho kolega vše náležitě zapíše. Výsledkem je nekonečně dlouhý popsaný kus papíru.

Pokud divák tuto absenci pravdy postřehne a pocítí jakousi frustraci či neuspokojení, je to alespoň částečná odpověď na základní otázku po smyslu divadla. Vždyť divadlo není statické a stále se vyvíjí, což bylo patrné i na tomto představení a potvrdil mi to i hostující režisér Vilém Dubnička z Plzně, kterého jsem zastihl po druhém představení v sobotu odpoledne.

ABE: Absolvoval jste již dvě představení, byl rozdíl mezi nimi?

VD: Mění se to a bylo skvělé, že jsme mohli skoro měsíc pravidelně pracovat. Většinou to je, že host přijede pouze na týden. Podmínky se podobaly tomu, co znám z domova. Premiéru a tři reprízy pak využiji k tomu, abych s herci mohl pracovat dál. Skupina má potenciál, což se nám do premiéry podařilo zúročit poměrně slušně, ale reprízy jsou k tomu, aby se stále něco nového zkoušelo a vylepšovalo. Po premiéře se sice mnoho připomínek nedává. Já to respektuji. My

JIŘÍ ŠKODA (POLICAJT WELCH)

ZUZANA NOVOTNÁ (CASSIE COOPEROVÁ) A JAN ŠMÍD (GLENN COOPER)

jsme si něco přece jen řekli. Mám pocit, že to herci plní a že do toho šlápli ještě s větší razancí a doufám, že to večerní představení bude lepší než to odpolední. Jsou to drobnosti, které se dají udělat přesněji, ale fungují. Hra je pak plynulejší.

ABE: Proč Neil Simon?

VD: U zrodu této myšlenky byl Antonín Procházka, který zde již třikrát byl. Tento titul vybral on spolu s Dášou Beláčíkovou a se souborem. Z několika nabídek, byly *Řeči* nejzaváhavějším kandidátem. Je to situační bláznivá komedie, na které se dá hodně pracovat, dá se na ní i hodně herecky naučit, což dělám nejraději, protože jsem vystudoval herectví. Něco, co mohu předat. Nechci vymýšlet žádné rozmáchlé režijní koncepce, ale soustředit se na práci s herci, aby to mohli zúročit i později.

ABE: Když nepočítáme české policajty, tak obsazení je fifty-fifty: jeden český pár, jeden slovenský a dva smíšené páry; nebylo to obtížné udělat česko-slovenskou produkci?

VD: Hra byla přeložená do češtiny a udělal jsem úpravu textu. Slovenskou úpravu dělala hlavně Zuzka Borovjaková. Poslední úpravu si pak dělali herci sami. Myslím si, že je to právě jedinečné tím, že je to česko-slovenské. Toronto a zahraniční komunity jsou právě místem, kde existuje ještě Československo. V Čechách i na Slovensku je jakýsi stesk,

po tomto období. Je řada československých manželství a moje rodina patří do této skupiny, protože otec byl Slovák. My v Čechách i na Slovensku spolu vycházíme, ale tady jsou oba elementy v jednom představení. Je to správné, protože většina lidí emigrovala z Československa a jsou to českoslovenští emigranti. Drží tu dohromady spolu, divácká základna je větší a vzájemně nepřicházejí o kontakt. Zde stále jedna skupina druhé rozumí.

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 5

ZUZKA BOROVJAKOVÁ (CLAIRE GANZOVÁ)